

водовідведення, водопостачання), а лише до тимчасових природних монополій (теплопостачання, міський електротранспорт).[7, с. 168]

Висновок. Природна монополія виникає, коли найбільш ефективною кількістю фірм у галузі є одна внаслідок технологічних особливостей, позитивним ефектом масштабу та потребує спеціального правового регулювання, що враховує її специфіку. Економічно недоцільно мати більше однієї фірми, яка виробляє товар чи надає послугу.

Причинами виникнення природних монополій є економічно неефективна концентрація виробництва та надання особливих юридичних прав у певній сфері економічної діяльності. Природні монополії виникають в тих галузях, де конкуренція є руйнівною для економічної ефективності та приводить до більших суспільних втрат. В умовах війни державна форма власності на природні монополії є особливо важливою, бо це дозволяє забезпечити

безперервність функціонування таких підприємств та дає більше можливостей для реагування саме на воєнні виклики.

Список літератури:

1. Базилевич В.Д., Філюк Г.М. Природні монополії. - К.: Знання, 2006.-367 с.
2. Макконнел К., Брю С. Экономикс. Принципы, проблемы, политика. 11 изд.-К., 1992
3. Штулер Г.Г., Климко Т.Ю., Макарович В.К. Економічна сутність та роль природної монополії в економіці країни. URL: <https://cutt.ly/h1vG8AM>
4. Про природні монополії: Закон України від 20 квітня 2000 року № 1682-III, (поточна редакція від 01.05.2019) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, №30, ст. 238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14>
5. 3 Types and 7 Causes of Monopoly's URL: <https://boycewire.com/types-andcauses-of-monopoly/>
6. Barriers to Entry: Reasons for Monopolies to Exist URL:<https://courses.lumenlearning.com/boundlesseconomics/chapter/barriers-to-entry-reasons-for-monopolies-to-exist/>
7. Августин Р.Р., Саприка О.Б., Галазюк Н.М. Природні монополії: економічна сутність та об'єктивна потреба їх виникнення / Науковий вісник НЛТУ України, 2010. – Вип. 20.4.

Граніч О. Г.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»
студент МП-2, кафедра економічної теорії

УКРАЇНЬСЬКА ЕКОНОМІКА ПІД ВПЛИВОМ ПАТРІОТИЧНИХ НАСТРОЇВ

Торстейн Веблен у своїй праці «Теорія праздного (бездіяльного) класу» писав, що у періоди кризи, чи то економічної, соціальної чи політичної, рівень загальнонаціонального патріотизму може досягати свого піку та мобілізувати соціальні маси у тих чи інших напрямках[1]. На сьогоднішній день, у післявоєнній відбудові одним з таких напрямків стане й економіка. Існує необхідність розглядати майбутні економічні зміни не лише в умовах трансгресивної світової динаміки змін, проте й враховуючи загальні настрої населення, що стануть підґрунтям для майбутніх економічних реформ. Саме для цього існує необхідність розуміння як працює економіка, включаючи всі її сфери при правому управлінні. На разі історія дає нам змогу вивести основні ознаки економічних змін що відбувалися при приході до влади консервативного, ультраконсервативного чи правого правління на прикладі багатьох Європейських, Американських та Азіатських країн. Ситуація популяризації ультраправих політичних сил у ЄС на сьогоднішній день є безпрецедентною для Європи, і може в майбутньому справити значний вплив на економічну політику України. Хоча дослідження вподобань електорату цих Європейських партій і показало значно більшу їх зацікавленість у ціннісному вимірі та вимірі

національної ідентичності, це не означає, що вони не зацікавлені у певному напрямкові соціально-економічних змін.

Однією з найпопулярніших утопічних-економічних політик правого правління минулого століття була автаркія, і необхідно чітко розуміти, що в більшості випадків ця політика призводила до економічного занепаду, а не росту. Більш лояльним її варіантом, швидше допустимим у сучасних умовах є відносний рівень протекціонізму на Українському ринку. Проте, це лише крайні варіанти розвитку подій, адже існують кейси, коли при ультраконсервативному чи правому правлінні успішно функціонувала вільна ринкова економіка (Іспанське диво тощо). Такі кейси, поміж усього іншого включали значні державні інвестиції в національне виробництво, в індустріалізацію. І хоча сьогодні хтось може сказати про необхідність активного розвитку постіндустріальних механізмів, це видається неможливим без відновлення зруйнованої інфраструктури, індустріальних об'єктів та об'єктів суспільного значення. Тобто, перше, на що варто чекати після завершення війни, це стрімкий прилив державних та міжнародних інвестицій у об'єкти промисловості, розвиток будівельної, машинобудівельної та суднобудівельної промисловості. При цьому, частина цих підприємств буде державною, а не приватною. Серед інших, більш нещодавніх прикладів може спостерігатися зниження податків і перехід до прогресивної системи оподаткування, державних освіти, медицини, транспорту, енергетики та банківської сфери.

На противагу кейсам активного державного втручання при ранньому Франциско Франко в Іспанії, чи при Жані Марі Ле-Пені у «Національному Фронті» Франції, багато правих партій розділяють домінування ідеології неолібералізму над протекціонізмом у економіці[2]. Їх економічні реформи, як правило, напрямлені на зменшення податків, зменшення державного втручання, підтримка великого підприємництва, та скорочення об'єктів державної власності у більшості сфер.

Важливо також звернути увагу на реформи стосовно навколишнього середовища, що також прямо впливають на економічний розвиток країни. Якщо розглянути екологічні позиції правої популістської партії в Німеччині «Альтернатива для Німеччини», то вони повністю виступають проти трансформації енергетичної сфери, ствержуючи про необхідність відновлення атомної енергетики і зупинку вільного використання альтернативних джерел енергетики у зв'язку з їх економічною не вигідністю[3]. Як це можна аналізувати у контексті України? Хоча на сьогоднішній день Україна вже під'єднана до енергетичної системи ЄС, після завершення війни виникне необхідність не лише у відновленні енергетичної системи, але й в забезпеченні стабільності і уникненні ризиків при подальшому її плануванні. Така необхідність може віддалити перехід до альтернативних джерел енергії ще на деякий проміжок часу, натомість спровокує потужніший розвиток таких класичних видів енергетично забезпечення як гідро- тепло- та атомної енергетики.

Отже, в наявних умовах Українську економіку чекає певна трансформація, що з високою ймовірністю може знаходитися під впливом патріотичних настроїв населення і мати правий нахил у політичній парадигмі. Проте, при правильній організації та вдалому виконанні, як показує міжнародний досвід, ця трансформація може позитивно вплинути на довгостроковий розвиток України.

Список літератури:

1. Торстейн Веблен, (1899) «The Theory of the Leisure Class», електронне джерело, режим доступу:
<https://web.archive.org/web/20070609124553/http://socserv2.mcmaster.ca/~econ/ugcm/3ll3/veblen/leisure/index.html>
2. Rovny, J. (2013), «Where do radical right parties stand? Position blurring in multidimensional competition», European Political Science Review.
- Knight, Ben (2016). "What does the AfD stand for?". Deutsche Welle.